

UKA 2018/153

24/10-2018

Randi Vestergaard Evaldsen

**Apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartuni oqallisissatut siunnersuut, nunatsinni
sulisussaaleqisalerneq anigorniarnissaa qanoq iliorluta aaqqissavarput?**

(Inatsisartuni ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqtigii)

Tupinnartuuvoq suliffissaaleqisoqaratta aappaatillugu nunanit allaniit ilinniarsimannngitsunik tikisitsisarluta. Tamatuma ersarilluinnartumik takutippaa ingerlatsinerput ajorluinnartuuvoq.

Ilumorsinnangilaq inuit ilaasa sulinnnginnissartik qinertarmassuk sunnguamilluunniit kinguneqassanani. Paarlatuanik tungiuinerput ima aaqqinnikuuarput inuit ilaannut sulinissaq akilersinnaajunnaarsillugu. Tamanna kukkunerulluinnarpoq aaqqitassaallunilu.

Demokraatiniit ullut tamarluinnaasa ilungersuutigaarput inuiaqatigiinni sulinerup akilersinnaajuarnissaata pilersinnissaa. Taamaattumunguna pingaartilluinnartuugipput akileraartarnerup inunnillu isumaginninnerup aaqqissuuteqqinnissat, pingaarnertut siunertaralutigu sulinerup akilersinnaanngornissaa. Inuit aningaaserivimmi uninngasuutiminni takusinnaanngortariaqarpaat amerlanernik sinneqartassallutik sulisarunik pisortanit pilersorneqarnermut naleqqiullugu. Taamaattumik pingaartitaraarput amerlanerit ilinniarsimasuulernissaat sulilernissaallu. Ilinniarsimaneq suliffissaaleqinerput sakkussani pitsaanerpaavoq. Ilinniarsimaguit pitsaasumik suliffittaarnissannut periarfissatit pitsaanerussapput pitsaasumillu inuuneqalernissannut, uagutsinnut apeqqutanngilaq nakorsanngorniarsimanersutit, ilinniartitsisunngorniarsimanersutit innaallagialerisunngorsimanersutit, igasunngorniarsimanersutit imaluunniit allarluinnarmut ilinniarsimanersutit. Ilinniarsimagutta suliffittaarnissannut periarfissat allissapput.

Taamatulli oqareerluta isumaqarpugut suli amerlavallaat suliffissaaleqisuusut. Ataasiakkaanut

ajornartorsiutinik pilersitsisarpoq. Tamannalu soorunami iliuseqarfigisariaqarparput. Immaqa piffissanngorpoq piumasarissallugu sulisinnaasut tamarmik sulisalissasut. Tassa imaappoq, naaggaaruit sulilernissannut taava peqataanik naaggaassavatit pisortat ikiorsiissutaat.

Assersuusiulaassaanga. Danmarkimi Grevep kommuniani 2016-mi innuttaasut pisortat ikiorsiissutaanik pisartagaqartut 33 procentinik ikilisinneqarsinnaasimapput. Amerlat ilaa, ataguli qivialaariartigut kommuni qanoq iliortoqarsimanersoq.

Eqqunneqarsimasutuaq tassaavoq inuk pisortat ikorsiissutaannik pisartagaqalerumalluni qinnuteqartoq ingerlaannaq sulisinneqalertarsimammat. Inuk ingerlaannaq suliartortinneqartarpoq. Assaa tunngavik kusanaq isumaqaq. Nunami maani periuseq taanna atulertariaqarparput taamaasiorutta isumaqarpunga suliffissaaleqisut sukkaasuumik ikilispallassinnaassagigut, tamannalu nunatsinnut tamarmut pingaaruteqassaaq.

Ullumikkut ukiumut 100 millioner koruunit Majoriamut atortarpagut - tassa inuit ilinnialernissaannut sulilernissaannulluunniit piareersarnerannut. Eqqarsaatigilaariartigu aningaasat taakku sumut atorsinnaagaluarnerigut inuit peqqissut pisinnaalluartullu sulilersissinnaasuugutsigit.

Uani tunngaviusumik pineqarpoq inuttut kiffaanngissuseqarneq aamma inuttut akisussaassuseqarneq. Inuiaqatigiit aqutassarinnngilaat inuit inuuneranni suarsunnik aqutsinissaq. Paarlattuanik ataasiakkaat namminneq aalajangertariaqarpaat - nammineq isumartik naapertorlugu - sinaakkutit inuiaqatigiinnit atugassiissutigineqartut qanoq atussanerlugit. Demokratiniit isumaqarpugut, inuit tamarluinnatta kissaateqartuusugut inuunitsinnut akisussaanissatsinnut aamma inoqatitsinnut taamatullu ataatsimooqatigiinnut akisussaaqataassalluta.

Pisariaqarporli uagut politikeritut inoqatigut isaasigut qiviarsinnaassagigut piumasaralugulu imminnut ilaqtaminnullu akisussaaffeqalissasut. Piumasarisariaqarparput sulisinnaasut suliffeqarnissaat. Aamma inuit sulumannngitsut ersoqataarusunnatik malaamiataaginnarlutik pisortat aningaasaataannik pisarniannuarlutik issiasut kinguneqartissinnaasariaqarpagut.

Kisitsisinik piviusunik tigusilaassaanga. Sapaatip akunnera kingulleq HS analyse Sulisitsisut/GE suleqatigalugit misissuinerat tamanut saqqummiunneqarpoq. Kisitsisit piviusut, kisitsit nutaarluinnaat. Septemberimi nunatsinni suliffeqarfiit 977-inik sulisussanik amigaateqarsimapput. Ukiorpassuarni Demokraatiniit tassa tamakkua mianersoqqussutiginiikuusagut sillimaffigeqqullugillu. Uani sammisami Inatsisigut nalimmatinngilluaasarput tulluaratillu, immitsinnut naalleratussanngorluta inatsisit akuersissutigineqarnikuupput. Inuussutissarsiortunut namminersortunullu kingunerlutsitsingaatsiartussanngorput, massakkullu piviusut takusalerpagut, siunissarput eqqarsaatigisariaqarparput. Kingunerluttussaavoq, ilaatigullu kingunerissavaa sanaartukkat kingusinaartarnissaat, ilaatigulluunniit sanaartukkanut ilaannut neqeroortitsisinnaasanninnissaq tamannalu suliffeqarfinnut kisimi sunniuteqassanngilaq, inuiaqatigiinnulli tamanut. Piviusorsiuungerujussuaqaagut. Demokraatininngaanniit isumaqarpugut piviusorsioartariaqalertugut siunissamullu nalimmassarnerulluta. Inatsisaasut qiviartariaqarpagut aammaarluta, naalleraannerujussuaq qaangerumallugu. Ilaatigut misissuinerup takutippaa, immikkoortuni ukunani ilaatigut sulisussaaleqingaatsiarluta, takornariaqarnerup neriniartarfiuteqarnerullu iluini, aalisakkerinerup iluani, nerisassiornermi minnerunngitsumillu sanaartorerup iluani. Demokraatiniit isumaqarpugut piffissanngortoq inuussutissarsiortut tusaassallugit, taakuummata inatsisit iluini inuusut, ulluinnarnilu ajornartorsiutaasunik qanimut ilisimannittut. Qitiusumiit aqutsineq nakkutilliineq allaffissornerujussuarlu qimattariaqarparput, kiffaangissuserlu namminersorlutik inuussutissarsiortunut uterteqqillugu. Demokraatiniit namminersortut upperilluinnartuuagut, tatigaagut nalunngilarpullu qitiusumiit aqunneqaratik ajunnginenrpaamik angusaqarsinnaasut. Kiffaangissuseq akissussaaffeqarnerlu uani pineqarput, tamannalu suliffeqarfinnut utertittariaqarparput, qitiusumiit naalagaaniarneq aqutsinerlu qimallugit.

Naggataatigut oqaatigeqqilaariarlara tupinnartoq uani saqqummiussininni allarniutigisara. Suliffissaaleqisoqarpugut aappaatigullu nunani allaniit sulisartunik ilinniarsimannngitsunik tikisitsisarpugut, sulisussaaleqinerput pissutigalugu.

Ataqatigiinngillat aamma ajornartorsiutaavoq ilungersornerulluta pissutsit taamaattut ullumikkut iliuseqarfineq ajoratsigit.

DEMOKRAATIT
DEMOKRATERNE

Tassaagallarput Demokraatit oqallinnermut ilanngukkumasaat, oqallilluarisalu.